

דברים שנאמרו בהלוויתה של שושנה בלום-קולקה, ד' תמוז תשע"ג מנחם בלונדהיים

שיר השירים, ו', ב':

"דודי ירד לגנו לערוגות הבשם לרעות בגנים וללקוט שושנים".

המדרש רואה בפסוק מלא חיים זה את המוות: את האלוהים יורד לגנו—שהוא העולם שלנו—הולך אל הערוגות המבושמות, וקוטף לו מן העולם את השושנים. את המורכב, את היפה, את האצילי כל כך. את שושנה.

דודי ירד לגנו לערוגות הבשם לרעות בגנים וללקוט--שושנים.

ערוגות הבושם לפי אותו מדרש הן בתי המדרשות. לי ולעמיתי בחוג לתקשורת שושנה היתה חלק מרכזי מערוגה מבושמת ופורחת. ככל שהיה לה קול מחקרי עצמאי, יצירתי וייחודי, וממילא חלוצי, היא היתה חלק. ככל שהיא נענתה במחקרה לקול הפנימי שלה, ביושרה אינטלקטואלית חסרת פשרות --ואולי דווקא בשל כך—היא ידעה לשתף פעולה במחקר עם חוקרים רבים: מבית ומחוץ, מקרוב ומרחוק, מסגנונות אינטלקטואליים מגוונים, ומריבוי של דיסציפלינות.

שושנה הוקסמה מהגיוון ומהייחוד, אך לא נסחפה אחריו: היא ידעה לחבר ולגשר, לא לוותר. כולנו הכרנו את הזיק השובב שהיה ניצת בעיניה, את היצירתיות המשוחררת שאיפשרה את השילובים, יצירתיות שלעולם לא באה על חשבון היסודיות והדייקנות. כוח החיבור הזה, היכולת ליצור ערוגה מבושמת מגידולים מגוונים, היא מורשת שיש לה כח וחיוניות נדירה. מעטים החוקרים שהותירו חותם ברור כל כך על זהותה של דיסציפלינה כפי ששושנה הביאה את חקר השיח והשיחה אל מרכזו של תחום התקשורת.

שושנה היתה אומנית של שיתוף פעולה במישור המדעי, ומתוכו גם במישור הבין אישי. שושנה, גון הכהן ואני ציטטנו במאמר על מסורת הווכחנות היהודית הצהרה תלמודית ממסכת קידושין על הויכוח שלפיה: "אפילו האב ובנו, הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה." כך קרה לכולנו שחקרנו עם שושנה: לא זזנו מאותו שיתוף פעולה עד שנעשינו אוהבים זה את זה. לעבוד עם שושנה ולהכיר אותה היה להעריך אותה ולאהוב אותה.

כתבה זלדה, על "כל שושנה", כנראה בהשראת המדרש שבו פתחנו:

כל שושנה היא אי
של השלום המובטח,
השלום הנצחי

...

ונדמה
כה קרוב אור השושנה,
כה קרוב ניחוחה
כה קרוב שקט העלים
כה קרוב
אותו אי—
קח סירה
וחצה את ים האש.